

Bruxelles, 19.10.2023
COM(2023) 632 final

RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU

COSME

**Programul pentru competitivitatea întreprinderilor și a întreprinderilor mici și mijlocii
2014-2020**

Raport de monitorizare pentru 2020

Cuprins

1. Introducere.....	2
2. Activități și rezultate pentru anul 2020.....	3
2.1. Obiectivul specific A: acces la finanțare.....	4
Mecanismul de capitaluri proprii pentru creștere din cadrul programului COSME (EFG)	4
Mecanismul de garantare a împrumuturilor din cadrul COSME	5
Măsuri de însoțire (sondaje, instrumente de informare, materiale și evenimente de comunicare)	6
2.2. Obiectivul specific B: acces la piațe	6
Rețeaua întreprinderilor europene	6
Servicii internaționale de asistență pentru IMM-uri în domeniul proprietății intelectuale (China, Asia de Sud-Est, America Latină și India)	7
Centrul de cooperare industrială UE-Japonia	7
Achiziții	8
2.3. Obiectivul specific C: îmbunătățirea condițiilor-cadru și a competitivității	8
Clustere.....	8
Reprezentați pentru IMM-uri, adunări privind IMM-urile și masterat online la Summitul web de la Lisabona	10
<i>EU Open for Business – a new compass for SMEs</i> (UE deschisă pentru afaceri - o nouă busolă pentru IMM-uri)	10
2.4. Obiectivul specific D: promovarea antreprenoriatului și a culturii antreprenoriale.....	10
3. Măsurile de sprijin și cheltuielile de natură administrativă.....	11
4. Contribuția la obiectivele climatice, de dezvoltare durabilă, digitale și de gen	12
5. Concluzii.....	13
Anexa 1 – Execuția bugetului COSME pentru 2020	16
Anexa 2 – Informații despre țări	17
Anexa 3 – Exemple de proiecte și povești de succes.....	21
Anexa 4 – Contribuția la obiectivele privind clima, durabilitatea, digitalizarea și egalitatea de gen	23

1. Introducere

COSME este un program al UE de îmbunătățire a competitivității întreprinderilor, în special a întreprinderilor mici și mijlocii (IMM-uri)¹. Acesta aduce valoare adăugată prin abordarea aspectelor transnaționale și a disfuncționalităților pieței în cadrul a patru obiective specifice:

1. îmbunătățirea **accesului IMM-urilor la finanțare** sub formă de capitaluri proprii și datorii (cel puțin 60 % din bugetul total pentru perioada 2014-2020);
2. îmbunătățirea **accesului la piețe** în interiorul și în exteriorul UE (21,5 %);
3. îmbunătățirea **condițiilor-cadru** și a **competitivității întreprinderilor**, inclusiv a IMM-urilor (11 %);
4. promovarea **antreprenoriatului** (2,5 %).

Programul COSME a acordat atenție și altor priorități din cadrul Strategiei Europa 2020², cum ar fi sprijinirea IMM-urilor pentru a beneficia de inovare, accesul la competențe și formare, precum și rolul pe care IMM-urile îl pot juca în coeziunea socială (prin sprijinirea economiei sociale și a antreprenorilor tineri și femei).

Au fost dezvoltate numeroase **sinergii între COSME și alte programe ale UE relevante pentru IMM-uri**. Un exemplu în acest sens îl constituie instrumentele financiare COSME care au fost gestionate în strânsă cooperare cu Fondul european pentru investiții strategice (FEIS)³ și cu instrumentele financiare ale programului Orizont 2020⁴. Rețeaua întreprinderilor europene a dezvoltat sinergii cu diverse programe ale UE, inclusiv Orizont 2020, pentru furnizarea de servicii și pentru formarea rețelei. Există, de asemenea, o bună cooperare între serviciile internaționale de asistență pentru PI și serviciile de asistență pentru PI sprijinite în cadrul altor programe ale UE. Un alt exemplu este instrumentul de monitorizare dezvoltat în cadrul „Inițiativelor pentru un mediu construit”, care facilitează monitorizarea acțiunilor din domeniul construcțiilor în planurile naționale de redresare și reziliență.

În cadrul Programului de lucru pentru 2020 s-au înregistrat progrese în ceea ce privește punerea în aplicare a uneia dintre principalele recomandări care decurg din evaluarea

¹ Regulamentul (UE) nr. 1287/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 decembrie 2013 de instituire a unui program pentru competitivitatea întreprinderilor și a întreprinderilor mici și mijlocii (COSME) (2014-2020) și de abrogare a Deciziei nr. 1639/2006/CE (JO L 347, 20.12.2013, p. 33).

² „Europa 2020 – O strategie europeană pentru o creștere inteligentă, ecologică și favorabilă incluziunii” a fost aprobată de Consiliul European din iunie 2010. A se vedea: <https://op.europa.eu/ro/publication-detail/-/publication/6a915e39-0aab-491c-8881-147ec91fe88a>

³ Mecanismul de garantare a împrumuturilor (LGF) din cadrul COSME a fost suplimentat de mai multe ori de Fondul european pentru investiții strategice (FEIS). Suplimentarea a fost necesară ca urmare a faptului că resursele disponibile în cadrul COSME LGF nu au fost suficiente pentru a răspunde cererii pieței de finanțare a IMM-urilor (și anume totalul cererilor primite de la intermediarii financiari de către Fondul European de Investiții). Resursele mecanismului de capitaluri proprii pentru creștere (EFG) din cadrul programului COSME sunt utilizate pentru investiții numai după absorbția capacității de investiții disponibile a componentei pentru extindere și creștere din cadrul instrumentului de capitaluri proprii al FEIS.

⁴ Mecanismul de garantare a împrumuturilor (LGF) din cadrul COSME face parte din instrumentul financiar unic de împrumut al UE pentru creșterea întreprinderilor din UE și pentru cercetare și inovare, împreună cu Fondul de garantare pentru IMM-uri InnovFin, instituit în cadrul programului Orizont 2020. Mecanismul de capitaluri proprii pentru creștere (EFG) din cadrul programului COSME face parte din instrumentul financiar unic de capitaluri proprii al UE pentru creșterea întreprinderilor din UE și pentru cercetare și inovare, împreună cu mecanismul de capitaluri proprii pentru etapa inițială din cadrul programului Orizont 2020 (mecanismul „InnovFin SME Venture Capital”).

interimară⁵ a programului COSME: necesitatea de a se concentra asupra unor măsuri strategice mai ample, menținând, în același timp, o anumită flexibilitate la nivelul programului pentru a testa noi idei. În special, în cadrul bugetului 2020 sunt sprijinite mai multe acțiuni mai ample pentru clustere.

Pe lângă cele 27⁶ de state membre ale UE, următoarele țări au participat la COSME în 2020: Albania, Armenia, Bosnia și Herțegovina, Islanda, Kosovo⁷, Moldova, Muntenegru, Macedonia de Nord, Serbia, Turcia și Ucraina⁸.

Prezentul raport oferă o imagine de ansamblu asupra punerii în aplicare a acțiunilor COSME finanțate din bugetul UE pentru 2020, astfel cum se prevede în Regulamentul COSME. De asemenea, acesta acoperă măsurile de sprijin și cheltuielile administrative pentru politica privind IMM-urile finanțate din bugetul pentru 2020. Acesta este ultimul raport oficial de monitorizare pentru COSME, dar va continua monitorizarea internă a acțiunilor în curs. Comisia este responsabilă pentru punerea în aplicare globală a COSME. Aceasta a delegat gestionarea instrumentelor financiare (în cadrul obiectivului specific 1) Fondului European de Investiții (FEI). Măsurile din cadrul obiectivelor specifice 2, 3 și 4 ale programului au fost delegate în mare parte Agenției Executive pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii (EASME)⁹. Anumite activități analitice și de analiză comparativă au fost, de asemenea, gestionate indirect de organizații internaționale.

Multe proiecte din acest exercițiu financiar au fost afectate într-o anumită măsură de **criza provocată de pandemia de COVID-19**. Proiectele care implicau evenimente și cooperare față în față au trecut la canale de comunicare online ori de câte ori a fost posibil, iar unele evenimente și activități au fost anulate sau amânate¹⁰. În multe cazuri, trecerea la evenimente virtuale a funcționat bine și a continuat în acțiunile viitoare. Cu toate acestea, în unele cazuri, evenimentele online și canalele de comunicare au limitat o cooperare mai aprofundată¹¹.

2. Activități și rezultate pentru anul 2020

Bugetul total planificat pentru COSME în perioada 2014-2020 (7 ani) a fost de 2,3 miliarde EUR, incluzând costurile administrative. Se preconizase o creștere progresivă a

⁵ <https://op.europa.eu/ro/publication-detail/-/publication/a7255ab4-a9d2-11e9-9d01-01aa75ed71a1/language-en>

⁶ Regatul Unit a încetat să mai fie stat membru al UE începând cu 31 ianuarie 2020. Beneficiarii din Regatul Unit care participă la acțiuni finanțate din bugetul UE pentru 2019 sau din anii anteriori au participat în continuare la program până la încheierea acțiunilor respective și li s-a permis să participe la COSME până la încheierea perioadei de tranziție (31 decembrie 2020).

⁷ Această denumire nu aduce atingere pozițiilor privind statutul și este conformă cu RCSONU 1244/1999, precum și cu Avizul CIJ privind Declarația de independență a Kosovo.

⁸ Prezentul raport oferă informații privind unele țări pentru acțiuni care au avut o acoperire geografică largă a beneficiarilor. În general, criteriile de selecție pentru granturile COSME și acțiunile de achiziții publice s-au axat pe criterii din afara sferei geografice, cum ar fi conformitatea cu obiectivele acțiunii și calitatea propunerilor/ofertelor. Dimensiunea europeană a fost, de asemenea, importantă. Majoritatea acțiunilor COSME nu au dispus de un buget suficient pentru a asigura o acoperire geografică largă a țărilor eligibile. În aceste cazuri, nu există informații în prezentul raport privind țara în cauză.

⁹ Începând cu 1 aprilie 2021, această agenție este cunoscută sub denumirea de „Agenția Executivă pentru Consiliul European pentru Inovare și IMM-uri (EISMEA)”. În prezentul raport, este utilizată denumirea anterioară EASME.

¹⁰ De exemplu, ediția din 2021 a Capitalei europene a turismului inteligent a fost anulată, deoarece juriul de selecție nu a putut să se reunească conform planului. Mai multe evenimente din Asia de Sud-Est, inclusiv un eveniment de stabilire de contacte între clustere în Singapore, au fost amânate din cauza restricțiilor sanitare/de călătorie deosebit de stricte.

¹¹ De exemplu, misiunile europene în domeniul economiei sociale au obținut rezultate bune, dar părțile interesate au raportat că evenimentele virtuale au limitat calitatea/profunzimea cooperării.

acorduri, COSME EFG a contribuit la furnizarea de investiții în valoare de 2,6 miliarde EUR¹⁶ ¹⁷ în 346 de IMM-uri eligibile în faza de extindere și de creștere, ceea ce a condus la investiții totale estimate la 4,9 miliarde EUR.

Până la sfârșitul anului 2021, din investițiile totale de 2,6 miliarde EUR furnizate în 28 de țări din bugetul COSME pentru perioada 2014-2020, 25 % au fost investite în Germania, urmată de Franța cu 19 % și de Regatul Unit cu 15 %.

COSME EFG a contribuit, de asemenea, la programul paneuropean de fonduri de capital de risc (VentureEU) lansat în 2017 pentru a reduce blocajele din domeniul finanțării cu capital de risc în UE.

Mecanismul de garantare a împrumuturilor din cadrul COSME

Din cauza cererii continue ridicate de pe piață, pachetul bugetar disponibil al COSME LGF (care este de peste 1,2 miliarde EUR pentru perioada 2014-2020) a fost majorat cu mai multe suplimentări din componenta pentru IMM-uri a Fondului european pentru investiții strategice (FEIS). Toate suplimentările totalizează aproape 1,5 miliarde EUR pentru perioada 2014-2022. Acest lucru a însemnat că ar putea continua introducerea accelerată a finanțării garantate de UE pentru tranzacțiile cu risc mai ridicat ale IMM-urilor. Suplimentarea din FEIS a sprijinit tranzacțiile legate de continuarea proiectului-pilot de digitalizare, lansat în 2019, pentru a permite intermediarilor financiari să ofere IMM-urilor un sprijin mai larg și mai cuprinzător în materie de îndatorare pentru transformarea digitală. Această suplimentare a sprijinit, de asemenea, un răspuns la epidemia de COVID-19 și la impactul său economic în 2020 și ulterior.

Până la sfârșitul anului 2021, fuseseră semnate 154 de acorduri de (contra)garantare cu 128 de intermediari financiari (institute de promovare, societăți de garantare, bănci comerciale și societăți de leasing). Acestea s-au ridicat la o contribuție din partea UE de aproape 2,6 miliarde EUR, din care 2,5 miliarde EUR s-au datorat combinării resurselor COSME-FEIS.

În temeiul acestor acorduri, COSME LGF a oferit garanții și contragaranții intermediarilor financiari din 33 de țări (26 de state membre și alte 7 țări participante la COSME). Acest lucru a sprijinit furnizarea de sprijin financiar în valoare de 50 de miliarde EUR pentru peste 800 000 de IMM-uri din aceste țări (a se vedea anexa 2).

¹⁶ FEI efectuează investiții în fonduri intermediare de capital de risc gestionate privat care fac investiții de capital în IMM-uri. Întrucât FEI este însărcinat să facă investiții alături de alți investitori care investesc, de asemenea, în astfel de fonduri în condiții de egalitate, contribuția financiară a UE din programul COSME determină disponibilitatea unor fonduri de investiții suplimentare în fondul de capital de risc respectiv. Finanțarea mobilizată în valoare de 2,6 miliarde reprezintă finanțarea totală pusă la dispoziție în fondurile de risc în care a investit FEI. În al treilea rând, aceste investiții au avut un efect multiplicator, stimulând investiții suplimentare. Efectul multiplicator este estimat pe baza unei metodologii de calcul al multiplicatorilor pentru capitalurile proprii ale BEI și FEIS (de exemplu, investiții mobilizate în valoare de 1,9 EUR pentru finanțare mobilizată în valoare de 1 EUR) și, prin urmare, suma de 4,9 miliarde EUR reprezintă investiții mobilizate.

¹⁷ Regulamentul COSME prevede investiții cuprinse între 2,6 miliarde EUR și 3,9 miliarde EUR în 360 până la 540 de IMM-uri. Investițiile în valoare de 2,6 miliarde EUR au fost efectuate în 346 de IMM-uri până în 2021, iar COSME EFG este planificat să dureze până la încheierea ultimelor operațiuni, de exemplu până la 31 decembrie 2034. Punerea în aplicare a obiectivelor a ținut seama de provocările specifice legate de punerea în aplicare a acestui instrument financiar. Acestea au fost: (i) prioritatea operațiunilor în țările din afara UE care participă la programul COSME și faptul că cererea de investiții este mai scăzută în aceste țări; (ii) timpul necesar pentru semnarea acordurilor de finanțare, ceea ce necesită, în primul rând, finalizarea unor procese complexe de diligență și de strângere de fonduri.

Măsurile de însoțire (sondaje, instrumente de informare, materiale și evenimente de comunicare)

O sumă totală de 0,8 milioane EUR a fost angajată pentru măsuri de însoțire. Acestea au inclus activități de promovare și de comunicare, precum și sondajul SAFE. **Sondajul SAFE privind accesul la finanțare** al întreprinderilor oferă informații privind situația financiară, nevoile de finanțare, accesul la finanțare și așteptările IMM-urilor. Este extrem de util pentru elaborarea de politici bazate pe date concrete la nivelul UE și este utilizat de către statele membre, analiști, mediul academic și alții. În 2020 au fost analizate aproape 17 000 de firme din 36 de țări¹⁸.

2.2. Obiectivul specific B: acces la piețe

Regulamentul COSME a precizat că o sumă orientativă echivalentă cu 21,5 % din bugetul total aferent perioadei 2014-2020 ar trebui alocată facilitării accesului la piețe. Un total de 85 de milioane EUR a fost alocat acestui obiectiv specific în 2020, ceea ce reprezintă aproximativ 19,3 % din bugetul total al COSME pentru anul respectiv.

Reteaua întreprinderilor europene

Reteaua întreprinderilor europene (*Enterprise Europe Network – EEN*) oferă IMM-urilor sprijin de înaltă calitate pentru inovare, creare de parteneriate și internaționalizare, susținând astfel creșterea, reziliența și competitivitatea IMM-urilor. **Bugetul COSME pentru 2020 a cofinanțat serviciile EEN furnizate în 2021.** Rețeaua a fost prezentă în toate cele 27 de state membre ale UE, precum și în alte țări participante la programul COSME¹⁹. Rețeaua a continuat, de asemenea, să dezvolte și să extindă servicii noi pentru a sprijini IMM-urile în eforturile lor de a se digitaliza și de a deveni durabile. Întrucât criza provocată de pandemia de COVID-19 a continuat să afecteze activitățile comerciale, EEN și-a demonstrat capacitatea de a-și adapta serviciile pentru a ajuta IMM-urile să facă față noilor provocări și oportunități. Rețeaua a devenit din ce în ce mai activă în a sprijini IMM-urile să facă față perturbărilor lanțului valoric și să își sporească reziliența.

Rezultatele activităților EEN în 2021 (cofinanțate din bugetul 2020):

- EEN a furnizat servicii de consiliere unui număr de 37 925 de IMM-uri.
- Serviciile EEN de creare de parteneriate au ajutat IMM-urile din toate țările participante la rețea să încheie peste **2 592** de acorduri internaționale de parteneriat cu întreprinderi străine în 2021.
- Serviciile de consiliere ale EEN au ajutat peste 7 000 de clienți pe an să își îmbunătățească competitivitatea și inovarea la nivel european.
- Serviciile digitale ale EEN au ajuns la peste 20 de milioane de IMM-uri.

În răspunsurile lor la sondajul EEN privind satisfacția clienților din 2021²⁰, 92 % dintre respondenți au confirmat că sunt mulțumiți de serviciile EEN.

Au existat sinergii puternice între EEN și programul Orizont 2020, care a oferit rețelei finanțare pentru a furniza un set suplimentar definit în mod specific de servicii de inovare

¹⁸ <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/43872>

¹⁹ Albania, Armenia, Bosnia și Herțegovina, Islanda, Kosovo, Macedonia de Nord, Moldova, Muntenegru, Serbia, Turcia și Ucraina. Regatul Unit a părăsit oficial UE la 31 ianuarie 2020. Acesta a continuat să participe la acțiuni precum EEN până la sfârșitul programului, dar nu a mai participat la structurile de guvernare.

²⁰ Acest sondaj a fost realizat din aprilie 2021 până la sfârșitul lunii iunie 2021, incluzând 2 361 de răspunsuri.

pentru IMM-uri (dincolo de domeniul de aplicare al serviciilor EEN din cadrul COSME)²¹. Direcția Generală Piață Internă, Industrie, Antreprenoriat și IMM-uri (DG GROW) din cadrul Comisiei și EASME au cooperat, de asemenea, la o gamă largă de programe ale UE pentru gestionarea, coordonarea și formarea EEN.

Servicii internaționale de asistență pentru IMM-uri în domeniul proprietății intelectuale (China, Asia de Sud-Est, America Latină și India)

Serviciile internaționale de asistență pentru IMM-uri în domeniul proprietății intelectuale sprijină IMM-urile în eforturile lor de a se internaționaliza, oferindu-le consultanță de specialitate cu privire la modul de asigurare a respectării drepturilor lor de proprietate intelectuală (PI) în sau în legătură cu China, Asia de Sud-Est, America Latină și India. Serviciile de asistență oferă, printre alte servicii, consiliere de primă linie, formare privind utilizarea și gestionarea PI în legătură cu aceste piețe-țintă, precum și sprijin în materie de proprietate intelectuală pentru IMM-urile din UE în timpul evenimentelor de stabilire de contacte relevante pentru piețele-țintă. Serviciile de asistență cooperează, de asemenea, cu serviciile de asistență pentru proprietate intelectuală finanțate prin alte programe ale UE²². Birourile de asistență pentru IMM-uri în domeniul PI din China, Asia de Sud-Est și America Latină au răspuns unui număr total de 3 962 de solicitări de asistență telefonică și au organizat 440 de sesiuni de formare sau seminare online cu puțin peste 6 500 de participanți. Serviciul de asistență pentru IMM-uri în domeniul PI din India a oferit servicii similare și s-a desfășurat pe baza unui contract separat.

Centrul de cooperare industrială UE-Japonia

Centrul de cooperare industrială UE-Japonia promovează cooperarea industrială, comercială și în materie de investiții dintre UE și Japonia și contribuie la diplomația economică a UE în relație cu această țară. Un serviciu important furnizat de acest centru este „Serviciul de asistență APE”, care ajută întreprinderile din UE să beneficieze de Acordul de parteneriat economic (APE) UE-Japonia²³. În perioada de doi ani sprijinită prin bugetul COSME pe 2020, centrul a organizat o gamă largă de seminare online, inclusiv 27 de seminare online APE cu un total de 1 478 de participanți, 76 de seminare online privind Japonia și exportul în Japonia (cu 2 857 de participanți în total), 11 seminare online privind optimizarea producției (cu 502 participanți) și seminare online pe teme de politică principale ale UE. În plus, centrul a continuat să desfășoare programul de schimb emblematic Vulcanus în Japonia și un serviciu de asistență pentru transferul de tehnologie, a furnizat analize de politică și a furnizat 33 de rapoarte de piață în această perioadă. Raportul special al Curții de Conturi Europene privind internaționalizarea IMM-urilor a formulat observații pozitive cu privire la serviciile

²¹ Aceste servicii au oferit beneficiarilor CEI sprijin specific pentru punerea în aplicare a proiectului lor și au ajutat întreprinderile deosebit de inovatoare să își consolideze capacitățile de gestionare a inovării.

²² Serviciul internațional de asistență pentru PI din India (COSME), Serviciul european de asistență pentru PI (Orizont 2020), Serviciul de asistență pentru PI din Africa (Oficiul Uniunii Europene pentru Proprietate Intelectuală) și IP Key (DG TRADE) pentru evenimente comune privind PI. Acestea partajează un site cu serviciile de asistență din India, Europa și Africa și au participat în calitate de furnizori de expertiză în domeniul proprietății intelectuale la misiunile internaționale EU Gateway/Business Avenues (finanțate prin Inițiativa de politică externă) și la misiunile privind economia circulară (DG MEDIU).

²³ Acesta a intrat în vigoare la 1 februarie 2019. A se vedea: https://policy.trade.ec.europa.eu/eu-trade-relationships-country-and-region/countries-and-regions/japan/eu-japan-agreement/eu-japan-agreement-chapter-chapter_en.

Centrului UE-Japonia, referindu-se în mod specific la continuitatea și adăitionalitatea serviciilor sale, la nivelul ridicat de satisfacție a clienților și la buna cooperare cu EEN²⁴.

Achiziții

Au existat mai multe măsuri menite să consolideze capacitățile autorităților de achiziții publice și să creeze noi oportunități pentru ca IMM-urile să se implice în furnizarea de bunuri, servicii și lucrări inovatoare, durabile și circulare către sectorul public. Platforma comunității achizitorilor publici²⁵, sprijinită în cadrul bugetului pentru 2020, a devenit operațională în aprilie 2023. Aceasta sprijină colaborarea a 10 grupuri de „mari achizitori” pentru a acumula informații comune cu privire la nevoile specifice în materie de achiziții publice (inclusiv inteligența artificială și panourile solare). Schema de **cofinanțare a achizițiilor publice în domeniul inovării (PPI)** ajută marile autorități de achiziții publice să dobândească o experiență valoroasă în ceea ce privește achizițiile publice de inovare înainte de comercializare prin intermediul a două proiecte în curs. Acestea oferă orientări autorităților în diferitele etape de pregătire și de punere în aplicare a procedurilor PPI, precum și pentru posibile activități de replicare. Unul dintre aceste proiecte se axează pe sectorul asistenței medicale.

2.3. Obiectivul specific C: îmbunătățirea condițiilor-cadru și a competitivității

Regulamentul COSME a prevăzut că o sumă orientativă echivalentă cu 11 % din bugetul total pentru perioada 2014-2020 ar trebui alocată îmbunătățirii condițiilor-cadru și a competitivității. Suma de 47,9 milioane EUR a fost alocată acestui obiectiv în 2020, ceea ce reprezintă 10,9 % din bugetul total al COSME.

Clustere

În cadrul bugetului pentru 2020 au fost sprijinite patru măsuri majore pentru clustere: platforma europeană de cooperare a clusterelor, care oferă o serie de servicii și de instrumente pentru a sprijini clusterelor în ceea ce privește consolidarea capacităților și colaborarea în rețea, două scheme de sprijinire a internaționalizării clusterelor, dintre care una a fost dedicată sectorului apărării și securității²⁶, și programul european „Cluster Excellence” (Excelența clusterelor), care a furnizat servicii de consolidare a capacităților și o schemă de schimburi pe termen scurt între clustere. În cadrul schemei *Clusters Go International*, au fost acordate 12 granturi unor consorții care acoperă 64 de clustere și organizații de sprijinire a întreprinderilor din 17 țări UE/COSME. Unele dintre acestea se axează pe obiective climatice (a se vedea anexa 4 de mai jos).

Întrucât proiectele clusterelor au avut, în general, o durată de 3-4 ani, multe dintre acestea erau încă în curs la izbucnirea agresiunii Rusiei în Ucraina. O serie dintre aceste proiecte au oferit **sprijin antreprenorilor ucraineni**. De exemplu, Platforma europeană de colaborare a clusterelor (*European Cluster Collaboration Platform – ECCP*) a instituit **EU Clusters Support Ukraine Forum** (Forumul „Clusterelor UE sprijină Ucraina”) pentru a corela oferta de ajutor colectată, verificată sau validată prin intermediul clusterelor europene cu cereri din

²⁴ Raportul special nr. 07/2022 al Curții de Conturi Europene: Instrumente pentru internaționalizarea IMM-urilor: un număr mare de acțiuni de sprijin, care nu sunt însă pe deplin coerente și coordonate. Acesta a acoperit perioada financiară 2014-2020.

²⁵ [Pagina principală | Public Buyers Community \(Comunitatea achizitorilor publici\) \(europa.eu\)](#)

²⁶ Aceste proiecte oferă sprijin pentru cooperarea transfrontalieră și transsectorială între clusterelor europene pentru a dezvolta o strategie comună de internaționalizare și pentru a sprijini internaționalizarea IMM-urilor dincolo de granițele Europei.

partea partenerilor ucraineni. ECCP a realizat, de asemenea, un sondaj pentru a transmite semnalele de perturbare a lanțurilor de aprovizionare de pe teren. În plus, în cadrul proiectului *BRIGHT Clusters Excellence*, o delegație formată din șase reprezentanți ai Alianței clusterelor ucrainene (formată în totalitate din femei ca urmare a războiului) a fost prezentă în cadrul unui eveniment ClusterXchange de cinci zile.

Turismul, industria modei și sectorul stilului de viață

Proiectele în curs din sectorul **turismului** sprijinite în cadrul bugetului pentru 2020 ajută IMM-urile să stimuleze adoptarea digitalizării, a inovării, a noilor tehnologii și a turismului inteligent prin consolidarea cooperării lor transnaționale și, în special, a legăturilor lor cu ecosistemele transnaționale de inovare. Aceste proiecte includ sprijin financiar direct acordat IMM-urilor pentru formare și pentru a le ajuta să își adapteze procesele operaționale. Există 9 proiecte în desfășurare, ce numără 73 de organizații partenere în 25 de țări²⁷. Unele dintre aceste proiecte sprijină, de asemenea, obiectivele în materie de durabilitate și climă.

Proiectul WORTH finanțat în cadrul bugetului COSME pentru 2020 urmărește să consolideze capacitățile de inovare și competitivitatea IMM-urilor în industria modei și în sectorul stilului de viață și să le sprijine în tranziția lor către neutralitatea climatică și poziția de lider în domeniul digital²⁸. Acesta sprijină parteneriatele transnaționale între proiectanți, IMM-uri, producători și furnizori de tehnologie pentru a dezvolta idei de afaceri inovatoare, durabile și orientate spre proiectare. Parteneriatele beneficiază de un program de incubare, de sprijin financiar din partea terților (10 000-20 000 EUR), de îndrumare, de consiliere juridică în materie de proprietate intelectuală și de sprijin pentru colaborarea în rețea. Ca răspuns la prima cerere de parteneriate (finanțare din partea terților) axată pe Bauhausul european, au fost selectate 65 de parteneriate. Programul de incubare de 10 luni pentru aceste parteneriate a inclus 975 de ore de mentorat adaptat, 9 ateliere (dintre care 5 online) și 52 de module și seminare de îndrumare de bază online. Procedurile de selecție pentru a doua cerere de parteneriate sunt în curs.

Sprijin pentru evaluarea performanței fiecărei țări în ceea ce privește principiile *Small Business Act* (inițiativa în favoarea întreprinderilor mici) și ale Strategiei pentru IMM-uri – acord administrativ cu JRC și Eurobarometru

A fost încheiat un acord administrativ cu Centrul Comun de Cercetare (JRC) al Comisiei pentru a oferi sprijin științific pentru evaluarea performanței statelor membre ale UE în ceea ce privește punerea în aplicare a principiilor *Small Business Act* (SBA) și ale Strategiei pentru IMM-uri. JRC a identificat un set de indicatori pe baza a 10 dimensiuni definite împreună cu DG GROW și a efectuat controalele de calitate a datelor aferente. Proiectul a fost lansat în 2020, iar rezultatele au fost utilizate pentru fișele informative pentru fiecare țară privind evaluarea performanței IMM-urilor și pentru raportul anual publicat în iulie 2021²⁹. Aceste fișe informative și rapoarte sunt utilizate permanent pentru a orienta procesul de elaborare a politicilor privind IMM-urile.

²⁷ Belgia, Bulgaria, Croația, Cipru, Cehia, Germania, Danemarca, Grecia, Spania, Finlanda, Franța, Ungaria, Islanda, Italia, Malta, Țările de Jos, Polonia, Portugalia, România, Slovacia, Slovenia, Albania, Muntenegru, Serbia și Regatul Unit.

²⁸ Inclusiv modă și textile, încălțăminte, piele și blană, mobilier/decorațiuni interioare/design interior, bijuterii și accesorii.

²⁹ https://single-market-economy.ec.europa.eu/smes/sme-strategy/sme-performance-review_en

Ediția din 2022 a **Eurobarometrului Flash privind IMM-urile**, finanțat în cadrul bugetului COSME pentru 2020, s-a axat pe **utilizarea eficientă a resurselor și pe piețele verzi**. Pentru mai multe informații, a se vedea punctul 4 de mai jos.

Reprezentanți pentru IMM-uri, adunări privind IMM-urile și masterat online la Summitul web de la Lisabona

În 2020 au fost furnizate servicii pentru a organiza: (i) patru reuniuni ale rețelei reprezentanților pentru IMM-uri³⁰ (reprezentanți ai administrațiilor naționale ale statelor membre); (ii) adunarea privind IMM-urile din 2020 (un eveniment virtual al părților interesate, cu 984 de delegați online) și (iii) un curs de masterat online în decembrie 2020 la Summitul web de la Lisabona, cu peste 200 de participanți³¹. Aceste evenimente au oferit orientări și consiliere valoroase pentru a sprijini procesul de elaborare a politicilor pentru IMM-uri, inclusiv sprijin pentru Rețeaua reprezentanților pentru IMM-uri în elaborarea raportului său anual pe 2020 și a recomandărilor de acțiune³².

EU Open for Business – a new compass for SMEs (UE deschisă pentru afaceri - o nouă busolă pentru IMM-uri)³³

În mai 2021, au avut loc un eveniment de deschidere și de închidere și șase seminare online finanțate din bugetul COSME pentru 2020, pentru a oferi informații practice întreprinderilor și părților interesate cu privire la programele UE și instrumentele de sprijin pentru domenii precum proprietatea intelectuală, accesul la finanțare, comerțul internațional și piața unică. Numărul de participanți la fiecare seminar online a variat între 206 și 370, depășind obiectivul global de 650, iar 80 % dintre respondenții la sondajul ulterior evenimentului au exprimat reacții pozitive³⁴.

2.4. Obiectivul specific D: promovarea antreprenoriatului și a culturii antreprenoriale

Regulamentul COSME prevede că o sumă orientativă echivalentă cu 2,5 % din bugetul total pentru 2014-2020 ar trebui dedicată antreprenoriatului și culturii antreprenoriale. Suma de 3,6 milioane EUR a fost cheltuită pentru acest obiectiv în 2020^{35,36}, ceea ce reprezintă 0,8 % din bugetul total al COSME.

³⁰ Iunie 2020 (online cu 46 de participanți), octombrie 2020 (online cu 83 de participanți), noiembrie 2020 (online în timpul Adunării privind IMM-urile cu 67 de participanți) și decembrie 2020 (online cu 72 de participanți).

³¹ Planurile inițiale pentru o conferință fizică la Berlin au fost transformate într-un eveniment virtual din cauza măsurilor de izolare impuse de pandemia de COVID-19.

³² Prezentul raport include o prezentare generală a celor mai recente tendințe în ceea ce privește performanța IMM-urilor în Europa și recomandări de acțiune (<https://ec.europa.eu/transparency/expert-groups-register/core/api/front/expertGroupAdditionalInfo/40291/download>). Acesta a fost prezentat Consiliului Competitivitate în noiembrie 2020 [a se vedea: Consiliul Competitivitate (Piață internă și industrie) – Consiliul europa.eu].

³³ https://commission.europa.eu/events/eu-open-business-new-compass-smes-2021-05-26_en.

³⁴ La întrebările „Ați fost inspirat de seminarul online?”, „Poate declanșa acesta o acțiune din partea dumneavoastră?”, „A răspuns acesta așteptărilor dumneavoastră?”, „L-ați recomanda și altora?” 80 % (în medie) dintre respondenți au răspuns „da” sau „mai degrabă da”.

³⁵ Această sumă a fost mai mică în 2020 ca urmare a cererii de propuneri Erasmus pentru tineri antreprenori, care a avut loc în 2019.

³⁶ În plus, în 2020 s-a acordat o prioritate mai mare instrumentelor financiare (66 % din bugetul COSME a fost alocat acestora, în timp ce obiectivul pe durata de viață a programului a fost de 60 %). Instrumentele financiare au sprijinit, de asemenea, obiectivele antreprenoriale.

Consolidarea competențelor digitale și antreprenoriale ale fetelor și femeilor (ESTEAM)³⁷

Acest proiect sprijinit în cadrul bugetului COSME pentru 2020 vizează consolidarea competențelor digitale și antreprenoriale ale fetelor și femeilor și creșterea încrederii acestora. Proiectul va continua până la sfârșitul anului 2024. În mai 2022 a avut loc un eveniment pentru fete, cu 203 participanți și 15 ateliere locale, care s-au axat pe soluționarea problemelor, pe un studiu de caz și pe un exercițiu de teren. Primul festival pentru femei ESTEAM Fest a avut loc în iunie 2022, cu o sesiune plenară și ateliere menite să stimuleze competențele antreprenoriale și digitale. Serviciile de mentorat au fost furnizate până la sfârșitul anului 2022.

Misiunile europene în domeniul economiei sociale

Misiunile europene în domeniul economiei sociale s-au bazat pe experiențele unei inițiative-pilot de succes care a avut loc în 2018. Acest proiect subsecvent finanțat din bugetul COSME pentru 2020 a organizat o serie de ateliere care au implicat o gamă largă de părți interesate din economia socială pentru a dezvolta colaborarea interregională prin partajarea și reproducerea celor mai bune practici și prin învățarea interregională. Au existat 88 de organizații beneficiare din 27 de țări UE/COSME. Au fost organizate peste 60 de ateliere ale misiunilor în domeniul economiei sociale, la care au participat aproximativ 2 500 de participanți, și au fost raportate 350 de bune practici. Proiectele au oferit, de asemenea, un set de recomandări pentru îmbunătățirea economiei sociale regionale/locale și au creat oportunități și stimulente pentru viitoarele parteneriate.

3. Măsurile de sprijin și cheltuielile de natură administrativă

Măsurile de sprijin COSME sunt finanțate în cadrul liniei bugetare 02 02 01. În 2020, 6,2 milioane EUR au fost alocate pentru măsuri de sprijin.

Au fost organizate conferințe și reuniuni cu părțile interesate pentru a discuta provocările cu care se confruntă diferite sectoare industriale. Alte măsuri de sprijin au inclus activități analitice, cum ar fi studii menite să contribuie la elaborarea de politici și instrumente de informare care să ofere asistență practică IMM-urilor.

Studiul privind **protecția juridică a secretelor comerciale în contextul economiei bazate pe date**³⁸ oferă un sprijin valoros pentru elaborarea de politici cu privire la modul în care protecția juridică a secretelor comerciale poate contribui la crearea unui mediu sigur pentru schimbul de date între întreprinderi, în special în sectoarele strategice pentru economia europeană bazată pe date. Acesta include 13 studii de caz cu exemple valoroase ale modului în care întreprinderile își gestionează secretele comerciale. Mulți indicatori pentru acest studiu au fost depășiți, dar au existat unele dificultăți în etapele intermediare (numărul de răspunsuri la chestionare a fost sub valoarea-țintă din cauza sensibilității datelor și au fost necesare reprogramări din cauza problemelor legate de COVID-19).

³⁷ Pentru informații suplimentare, a se vedea [pagina web a proiectului](#) și materialele video de la primele două festivaluri ESTEAM FEST (https://eisma.ec.europa.eu/esteam-fests-and-communities-girls-and-women_en).

³⁸ <https://op.europa.eu/ro/publication-detail/-/publication/c0335fd8-33db-11ed-8b77-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-267469968>

Studiu privind întreprinderile cu capitalizare medie

Întrucât întreprinderile în curs de extindere și întreprinderile cu capitalizare medie nu se încadrează în definiția CE a IMM-urilor³⁹, acestea sunt adesea excluse din schemele de sprijin pentru IMM-uri. Obiectivul acestui studiu a fost de a colecta informații privind întreprinderile cu capitalizare medie (statistici și informații privind particularitățile întreprinderilor cu capitalizare medie și obstacolele cu care se confruntă acestea atunci când desfășoară activități economice și se extind) și de a evalua necesitatea potențială a unei politici specifice pentru a sprijini aceste întreprinderi și a valorifica în continuare capacitățile lor de a crea locuri de muncă. Raportul final a fost publicat în noiembrie 2022⁴⁰ și a fost distribuit părților interesate relevante.

Cheltuielile administrative au reprezentat 3 % din buget în 2020. Acestea au acoperit reuniunile experților, măsurile de informare și comunicare, precum și cheltuielile Comisiei (DG GROW) în valoare de 3,3 milioane EUR legate de rețelele informatice și de alte tipuri de asistență tehnică și administrativă. Contribuția bugetară din partea programului pentru funcționarea agenției executive EASME a fost de 9,9 milioane EUR.

4. Contribuția la obiectivele climatice, de dezvoltare durabilă, digitale și de gen

O scurtă ilustrare a modului în care programul COSME contribuie la aceste obiective este prezentată mai jos, cu exemple de acțiuni care contribuie la fiecare obiectiv. **Informații suplimentare privind contribuția programului la aceste obiective de integrare sunt furnizate în anexa 4.**

Contribuția programului COSME la obiectivul de integrare a aspectelor legate de schimbările climatice, stabilită pentru toate programele Comisiei (în total 20 % din bugetul UE pentru perioada 2014-2020), a fost estimată la 25,6 milioane EUR (6 % din alocarea financiară în 2020). Nu există nicio monitorizare a contribuției exacte a majorității măsurilor COSME la integrarea aspectelor legate de schimbările climatice⁴¹, însă multe proiecte și măsuri acordă oarecare atenție acestui obiectiv. Printre exemplele notabile se numără mecanismul de capitaluri proprii pentru creștere, Rețeaua întreprinderilor europene, diverse acțiuni de sprijin pentru cluster, inclusiv internaționalizarea clusterelor, și Parteneriatul WORTH pentru stimularea competitivității și a capacității de inovare a IMM-urilor în industriile stilului de viață.

A existat, de asemenea, un sondaj Eurobarometru Flash dedicat în mod specific utilizării eficiente a resurselor IMM-urilor și piețelor verzi, iar **Tabloul de bord european privind competitivitatea industriei neutre din punct de vedere climatic (CIndECS)**, elaborat în cadrul unui acord administrativ cu JRC, se apropie de finalizare. Această activitate a contribuit deja la o serie de inițiative politice majore, inclusiv rapoartele de sprijin ale Observatorului tehnologiilor energetice curate și Regulamentul privind industria care contribuie la obiectivul zero emisii nete. Mai multe informații sunt prezentate în anexa 4 de mai jos.

Multe dintre măsurile COSME **contribuie la obiectivele de dezvoltare durabilă (ODD)** prevăzute în Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă. În special, Rețeaua întreprinderilor

³⁹ [Recomandarea 2003/361/CE a Comisiei din 6 mai 2003 privind definirea microîntreprinderilor și a întreprinderilor mici și mijlocii.](#)

⁴⁰ <https://www.esri.ie/system/files/publications/BKMNEXT429.pdf>.

⁴¹ Multe dintre măsurile COSME au inclus un anumit sprijin pentru obiectivele legate de climă. Totuși, întrucât acest lucru a fost întotdeauna stabilit în cadrul obiectivului mai larg privind competitivitatea, nu a existat, în general, un buget distinct pentru componenta climatică a măsurilor.

europene (EEN) și misiunile în domeniul economiei sociale contribuie la ODD 8 (munca decentă și creșterea economică durabilă). ODD 9 (industrie durabilă și favorabilă incluziunii, inovare și infrastructură rezilientă) este abordat de EEN, de proiectele „Clusters Excellence” și de măsurile de sprijin pentru turism (a se vedea, de asemenea, informațiile privind digitalizarea de mai jos). ODD 12 (Modele de consum și de producție durabile) este abordat, printre altele, de proiectul WORTH pentru industriile stilului de viață.

Există, de asemenea, mai multe **măsuri COSME care contribuie la obiectivele de digitalizare**. Printre acestea se numără proiecte de stimulare a digitalizării, a inovării și a adoptării de noi tehnologii în sectorul turismului, precum și achiziții publice de proiecte de inovare pentru a ajuta autoritățile să achiziționeze inovări precompetitive în domenii precum inteligența artificială și proiecte privind clusterelor, pentru a impulsiona îmbogățirea și stimularea reciprocă, precum și schimburile de experiență legate de tehnologiile digitale pentru industria agroalimentară, a autovehiculelor, a textilelor și a medicinei de precizie.

Deși Regulamentul COSME nu conține în mod specific niciun obiectiv sau nicio țintă de gen, măsurile sprijinite în cadrul programului respectă principiile egalității de gen și iau în considerare dimensiunea de gen. Proiectul ESTEAM menționat la punctul 2.4 de mai sus vizează stimularea digitalizării, a capacităților antreprenoriale și a încrederii fetelor și femeilor antreprenoare. De asemenea, sunt disponibile unele date privind femeile care beneficiază de instrumente financiare și femeile coordonatoare de proiecte.

5. Concluzii

Ratele de execuție a bugetului operațional atât pentru angajamente, cât și pentru plăți au fost de 99 %. Acest lucru continuă rata ridicată de execuție a angajamentelor și reflectă o îmbunătățire a execuției plăților operaționale în comparație cu anul precedent.

Accesul la finanțare a fost un obiectiv-cheie, reprezentând 66 % din bugetul executat. În 2020, Mecanismul de garantare a împrumuturilor din cadrul COSME (LGF) a permis intermediarilor financiari să ofere în continuare sprijin financiar IMM-urilor percepute ca fiind mai riscante și care întâmpinau dificultăți în obținerea de finanțare prin îndatorare. În ansamblu, se preconizează că COSME LGF va genera o finanțare de peste 67 de miliarde EUR pe durata de viață a programului. În ceea ce privește mecanismul de capitaluri proprii pentru creștere (EFG) din cadrul programului COSME, cifrele referitoare la investițiile în IMM-urile aflate în faza de creștere și de extindere indicau încadrarea în plan în ceea ce privește îndeplinirea obiectivelor inițiale pe termen lung. Punerea în aplicare a obiectivelor a ținut seama de provocările specifice legate de desfășurarea acestui mecanism.

Programul de lucru pentru 2020 a continuat să înregistreze progrese în ceea ce privește punerea în aplicare a uneia dintre recomandările-cheie ale evaluării la jumătatea perioadei a programului: necesitatea concentrării asupra unor acțiuni strategice mai ample, menținând, totodată, o anumită flexibilitate în vederea testării de noi idei. Inițiativele emblematiche precum Rețeaua întreprinderilor europene, Erasmus pentru tineri antreprenori și instrumentele financiare au reprezentat 75 % din angajamentele pentru bugetul COSME în 2020.

În 2021, EEN (cofinanțată din bugetul pe 2020) a oferit unui număr de 37 925 de IMM-uri servicii de consiliere cu valoare adăugată⁴² pentru a-și stimula competitivitatea și

⁴² Aceste IMM-uri au beneficiat de o serie de servicii adaptate nevoilor lor specifice în diferite momente. O parte centrală a modelului EEN de furnizare a serviciilor este stabilirea unei relații pe termen mai lung cu IMM-urile și sprijinirea acestora pe termen mediu pentru a le ajuta să abordeze întreaga gamă de probleme, provocări și oportunități cu care se confruntă.

durabilitatea pe plan internațional. Serviciile digitale ale rețelei au ajuns la peste 20 de milioane de IMM-uri. Rețeaua a oferit, de asemenea, un sprijin valoros IMM-urilor pe parcursul crizei provocate de pandemia de COVID-19, adaptându-și serviciile și modelele de furnizare a serviciilor acolo unde a fost necesar.

Multe alte acțiuni din cadrul programului s-au distins prin buna lor performanță și prin calitatea serviciilor. De exemplu, Centrul UE-Japonia a furnizat o gamă largă de servicii pentru a ajuta IMM-urile să desfășoare activități comerciale cu Japonia și în ceea ce privește diplomația economică. Serviciile internaționale de asistență pentru IMM-uri în domeniul proprietății intelectuale au oferit IMM-urilor consiliere valoroasă, sesiuni de formare și evenimente pe teme de PI legate de China, Asia de Sud-Est, America Latină (inclusiv 440 de sesiuni de formare care au avut 6 569 de participanți) și India.

Acțiunile mai mici au oferit, de asemenea, un sprijin util pentru a ajuta IMM-urile să inoveze și să își îmbunătățească competitivitatea și durabilitatea. De exemplu, prima cerere de parteneriate în cadrul proiectului WORTH pentru industria modei și sectoarele stilului de viață a sprijinit 65 de parteneriate între proiectanți, IMM-uri, producători și furnizori de tehnologie prin intermediul unui program de incubare de 10 luni, inclusiv 975 de ore de mentorat adaptat. Au fost publicate cereri suplimentare de parteneriate pentru a continua acest sprijin. De asemenea, au existat o serie de proiecte în cooperare cu autoritățile de achiziții publice pentru a crea noi oportunități pentru IMM-uri de a furniza produse și servicii inovatoare sectorului public.

Nu în ultimul rând, mai multe studii finanțate în cadrul programului, inclusiv Tabloul de bord european privind competitivitatea industriei neutre din punct de vedere climatic (CIndECS), studiul privind protecția juridică a secretelor comerciale în contextul economiei bazate pe date și studiul privind întreprinderile cu capitalizare medie au furnizat constatări valoroase și analize solide care au fost utilizate pentru a sprijini activitatea în materie de politici.

Programul COSME și-a demonstrat, de asemenea, eficacitatea în sprijinirea IMM-urilor să abordeze noi provocări. Mai multe acțiuni și proiecte sprijinite din bugetul pe 2020, inclusiv EEN, au lansat servicii specifice pentru a ajuta IMM-urile să facă față problemelor legate de criza provocată de pandemia de COVID-19. Multe proiecte COSME au o durată de 3-4 ani. Un număr mic de proiecte în curs finanțate din bugetul pe 2020 au fost afectate începând din 2022 de **agresiunea militară rusă în Ucraina**. După caz, au fost aprobate prelungiri ale duratei acestor proiecte, cu adaptări ale activităților pentru a ține seama de condițiile de criză. Un exemplu în acest sens este proiectul P2GREEN-EST, care a urmărit să ajute IMM-urile din UE să acceseze achiziții publice în afara UE, Ucraina fiind piața-țintă desemnată⁴³. Mai recent, unele dintre proiectele COSME din 2020 aflate încă în desfășurare la izbucnirea agresiunii ruse în Ucraina au fost în măsură să își adapteze serviciile pentru a ajuta întreprinderile din UE să facă față provocărilor conexe, cum ar fi aspectele legate de lanțul de aprovizionare, și să ofere un anumit sprijin întreprinderilor ucrainene (a se vedea punctul 2.3 de mai sus).

Legăturile cu alte programe și fonduri ale UE au fost optimizate. De exemplu, COSME LGF a primit o sumă suplimentară de 714 milioane EUR datorită unei garanții în valoare de 1 miliard EUR acordate FEI din Fondul european pentru investiții strategice. Aceasta a fost utilizată pentru a sprijini IMM-urile care se confruntă cu probleme de lichiditate din cauza crizei provocate de pandemia de COVID-19. Rețeaua EEN a dezvoltat sinergii cu Orizont

⁴³ Întrucât acest proiect a fost grav afectat după izbucnirea războiului, acordul de grant a fost înghețat. După reevaluarea situației câteva luni mai târziu, acordul de grant a fost modificat pentru a include o țară-țintă suplimentară din afara UE, permițând proiectului să își reia activitățile.

2020, Consiliul european pentru inovare (CEI) și o gamă largă de programe și scheme de sprijin ale UE. De asemenea, au existat mai multe exemple de cooperare cu proiecte COSME în curs sau anterioare. Acesta a fost în special cazul EEN, WORTH și al mai multor acțiuni de achiziții publice.

În ceea ce privește măsurile COSME în curs din 2020, monitorizarea va continua, acordând o atenție deosebită măsurilor reprogramate din cauza pandemiei de COVID-19 și cazurilor în care au fost identificate probleme specifice. Monitorizarea periodică a asigurat, de asemenea, realocarea bugetului pentru activitățile supralicite și care au avut cel mai mare succes. De exemplu, suma de 815 107 EUR rămasă din programul de lucru pentru 2020 a fost alocată proiectelor de pe lista de rezervă pentru cererea de propuneri în domeniul turismului, pentru a stimula adoptarea digitalizării, a inovării și a noilor tehnologii în acest sector. Un alt exemplu este transferul de la COSME EFG la COSME LGF.

Experiența dobândită în urma acestui exercițiu de monitorizare va contribui, de asemenea, la conturarea măsurilor pentru anii următori, în special la activitatea de asigurare a unei mai bune continuități a acțiunilor emblematic⁴⁴ și la lucrările în desfășurare în vederea pregătirii programului de lucru pentru 2024 al pilonului pentru IMM-uri.

În general, măsurile COSME 2020 sunt în grafic în ceea ce privește atingerea obiectivelor sale. Multe măsuri și-au îndeplinit deja obiectivele, iar proiectele care au fost afectate de criza provocată de pandemia de COVID-19 au revenit în grafic. Măsurile sprijinite în cadrul programului continuă să stimuleze competitivitatea, creșterea economică și ocuparea forței de muncă, în timp ce multe proiecte din cadrul programului, în special EEN și măsurile de sprijin pentru clustere, și-au demonstrat capacitatea de a răspunde nevoilor în continuă evoluție ale IMM-urilor și de a răspunde în mod flexibil noilor provocări.

⁴⁴ Acestea sunt sprijinite în prezent în cadrul pilonului pentru IMM-uri al programului privind piața unică. În special, rețeaua EEN, EYE și inițiativele comune privind clusterele sunt în prezent acțiuni multianuale care beneficiază de cofinanțare până în anul 2024 pentru a asigura o mai bună continuitate pe termen mediu a acestor servicii. A se vedea, de asemenea, punctul 3 din prezentele concluzii.

Anexa 1 – Execuția bugetului COSME pentru 2020

(toate cifrele sunt în euro)

Linia bugetară		Angajamente			Plăți			
		<i>toate sursele de fonduri</i>			<i>toate sursele de fonduri</i>			
		Buget inițial	Buget executat	Execuție		Credite disponibile pentru plăți	Plată executată	Execuție
				%				%
02 02 02	Acces la finanțare	290 041 750	290 041 750	100 %		333 931 327	328 837 656	98 %
02 02 01	Acces la piețe, mediu de afaceri și antreprenariat							
	implementat de GROW	10 049 697	10 026 133	100 %		8 901 623	8 878 059	100 %
	delegat către EASME	126 489 262	123 066 819	97 %		132 390 902	132 390 902	100 %
	total	136 538 959	133 092 952	97 %		141 292 525	141 268 961	100 %
02 01 04 01	Buget administrativ	3 619 046	3 333 968	92 %		3 619 046	1 033 829	29 %
02 01 06 01	EASME – buget administrativ (de funcționare)	10 330 544	9 916 195	96 %		10 330 544	9 916 195	96 %
	Buget total	440 530 299	436 384 865	99 %		489 173 442	481 056 641	98 %

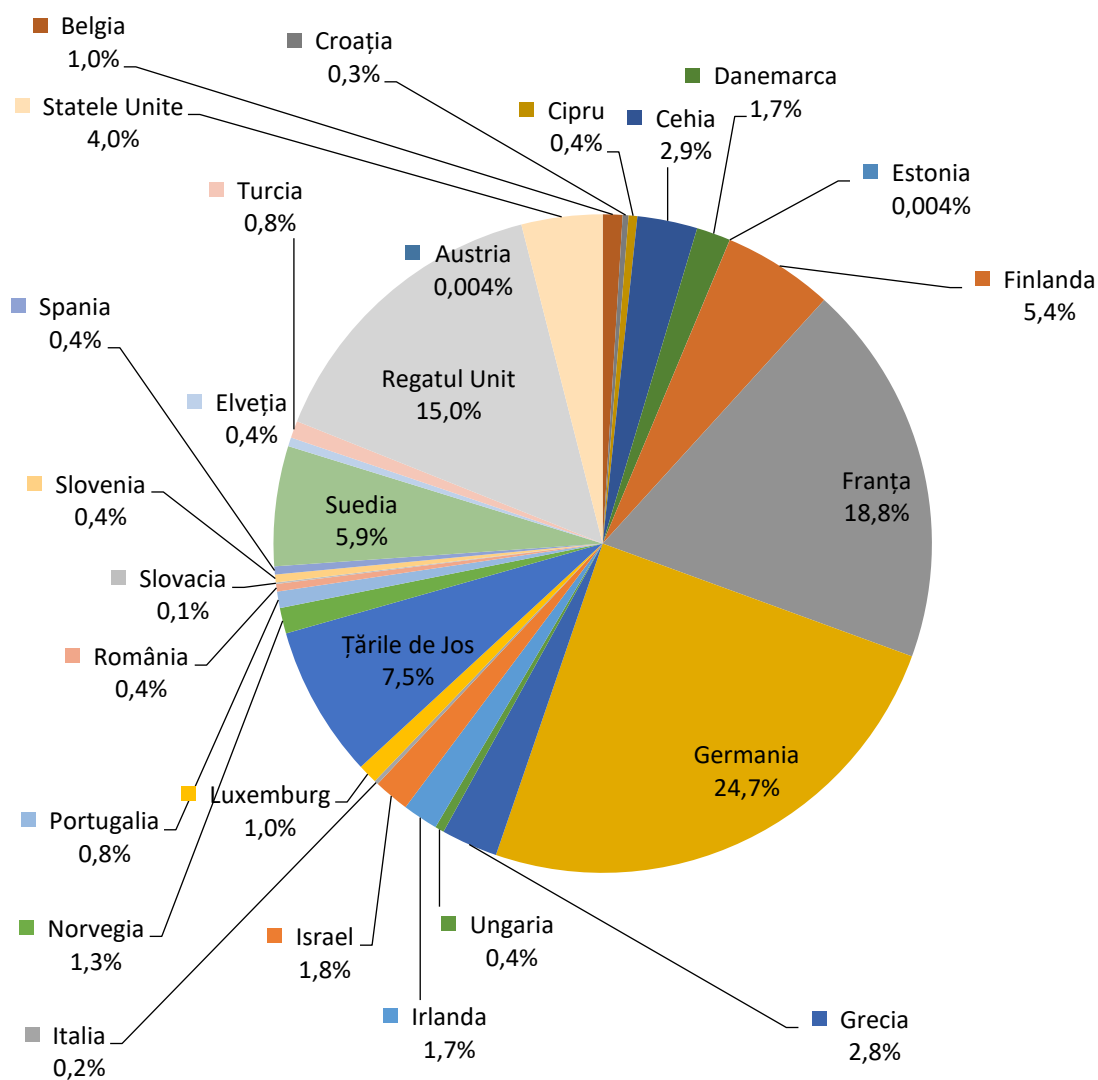
Anexa 2 – Informații despre țări

1. Instrumente financiare

Graficele de mai jos reprezintă o defalcare geografică a sprijinului financiar primit de IMM-urile din diferite țări. Informațiile privind țările reprezintă un rezultat cumulativ bazat pe toate angajamentele pentru perioada 2014-2020. În cazul instrumentelor financiare, datorită modului în care sunt puse în aplicare, angajamentele anuale contribuie la rezultatele globale, care se bazează pe bugete angajate și în anii precedenți.

Mecanismul de capitaluri proprii pentru creștere

La sfârșitul anului 2021, au fost realizate investiții totale de 2,6 miliarde EUR din bugetul COSME pentru perioada 2014-2020 în 28 de țări (25 % din această sumă a fost investită în Germania, 19 % în Franța și 15 % în Regatul Unit).

Participarea țărilor pentru obiectivele specifice 2-4 (accesul la piețe, îmbunătățirea condițiilor-cadru și a competitivității și antreprenoriatul)

Proiectele COSME au fost selectate pe baza criteriilor stabilite în cererile de propuneri, în special relevanța, calitatea și impactul propunerilor. Dimensiunea europeană este, de asemenea, luată în considerare. Cu toate acestea, proiectele nu au fost selectate exclusiv pe baza unor criterii geografice.

Rețeaua EEN, astfel cum a fost finanțată din bugetul pentru 2020, a acoperit toate statele membre ale UE și a furnizat servicii IMM-urilor din toate regiunile UE. Au existat, de asemenea, membri ai EEN în Islanda și în țările asociate care au participat la program. Deși Regatul Unit a părăsit oficial UE la 31 ianuarie 2020, acesta a continuat să participe la EEN până la sfârșitul programului, dar nu a mai participat la structurile de guvernanță.

Multe dintre celelalte acțiuni mai ample au avut, de asemenea, o bună distribuție a beneficiarilor în diferitele state membre ale UE și în alte țări participante, astfel cum se arată mai jos.

Numărul de beneficiari pe țări pentru patru acțiuni COSME mai mari

Țara	Clusters Excellence	Turism: TOURINN*	Misiunile europene în domeniul economiei sociale	Internaționalizarea clusterelor (toate sectoarele, inclusiv apărarea)	Total pentru aceste patru acțiuni
Albania	0	1	0	0	1
Austria	0	0	1	0	1
Belgia	0	3	7	4	14
Bulgaria	2	2	1	2	7
Cipru	0	1	0	2	3
Cehia	3	1	1	0	5
Germania	5	3	2	2	12
Danemarca	3	1	1	3	8
Estonia	2	0	1	1	4
Grecia	1	2	3	0	6
Spania	14	14	13	16	57
Finlanda	2	2	2	0	6
Franta	7	2	5	14	28
Croația	0	5	3	0	8
Ungaria	3	1	3	1	8
Islanda	0	1	0	0	1
Irlanda	0	0	5	0	5
Italia	7	11	12	12	42
Letonia	1	0	1	0	2
Lituania	6	0	0	0	6
Luxemburg	0	0	0	0	0
Malta	0	1	1	0	2
Muntele Negru	0	1	0	0	1
Țările de Jos	2	1	5	2	10
Polonia	4	1	3	3	11
Portugalia	5	6	7	5	23
România	4	2	1	2	9
Serbia	1	4	1	1	7

Suedia	2	0	2	1	5
Slovacia	0	1	0	1	2
Slovenia	0	5	3	3	11
Turcia	1	0	3	0	4
Regatul Unit	1	1	1	0	3
Total	76	73	88	75	312

Pentru primele trei cereri de propuneri din acest tabel (Clusters Excellence, TOURINN* – Stimularea adoptării digitalizării, a inovării și a noilor tehnologii în turism prin cooperare transnațională și consolidarea capacităților, precum și misiunile europene în domeniul economiei sociale) există beneficiari din aproape toate statele membre ale UE, precum și participări din partea Islandei și a țărilor asociate. Proiectele de internaționalizare a clusterelor acoperă majoritatea statelor membre ale UE:

- Clusters Excellence: 76 de organizații partenere din 22 de state membre ale UE și din alte țări participante la program;
- Stimularea adoptării digitalizării, a inovării și a noilor tehnologii în sectorul turismului (TOURINN): 73 de organizații partenere din 25 de țări;
- Misiunile europene în domeniul economiei sociale: 88 de organizații beneficiare din 27 de state membre ale UE;
- Internaționalizarea clusterelor (inclusiv acțiunea de internaționalizare a clusterelor pentru IMM-urile din sectorul apărării): 75 de beneficiari din 18 state membre.

Pentru toate aceste patru scheme au existat niveluri deosebit de ridicate de participare din partea Spaniei, a Italiei și, într-o mai mică măsură, a Franței și a Germaniei. Totuși, este posibil ca aceasta să nu fie neapărat tendința pentru toate măsurile COSME și/sau pentru toți anii programului. Ar fi util ca acest aspect să fie analizat în continuare în cadrul evaluării finale în curs a programului.

Anexa 3 – Exemple de proiecte și povești de succes

Caseta 1. Exemplu de proiect COSME EFG – Finnsiirto – Finlanda – Utilaje

Finnsiirto, cu sediul în Lieto, la est de Turku, în sud-vestul Finlandei, își desfășoară activitatea în domeniul vânzării profesionale de motostivuitoare și al logisticii. Această întreprindere depune eforturi continue pentru a inova și pentru a face mici schimbări care să o diferențieze de concurenți, concentrându-se pe schimbările pe care clienții săi ar dori să vadă: „Încercăm mereu să ne gândim ce ne-am dori dacă am fi clienți”, explică Kalle Dahlman, director comercial la Finnsiirto. Inițial, întreprinderea vindea motostivuitoare de ocazie importate. Cu timpul, aceasta a început să se concentreze pe închirierea și menținerea flotelor, în loc să vândă vehicule individuale, și a început să crească foarte rapid.

Întreprinderea a început să caute un investitor care să finanțeze această creștere rapidă și a întâlnit Folmer, o firmă cu capital privat sprijinită de FEI. „După prima întâlnire, ne-a fost clar că ambele părți erau pregătite și aveau încredere una în cealaltă.” Investiția din partea Folmer a permis Finnsiirto să crească în mod semnificativ volumele, să consolideze personalul, să mărească stocul și să construiască un sediu nou. „Ne-a pus într-o poziție mult mai puternică”, conchide Kalle. De atunci, întreprinderea a continuat să crească, extinzându-și activitățile comerciale în țările baltice cu un birou de vânzări în Tallinn, și a cumpărat alte două întreprinderi, Simeri și Suomen Telakone, cele trei formând împreună una dintre cele mai mari întreprinderi de utilaje din Finlanda.

Informații suplimentare – [Studiul de caz Folmer: Finnsiirto \(Finlanda\), Utilaje – COSME EGF / EFSI \(eif.org\)](#)

Caseta 2. Exemplu de proiect COSME LGF – GardenLiving – Finlanda – horticultură și proiectare interioară verde

GardenLiving este o întreprindere finlandeză inovatoare în domeniul horticulturii, care vinde produse de grădină și furnizează servicii precum arhitectura peisagistică, proiectarea interioară verde și întreținerea și modernizarea grădinilor. Spațiile sale de prezentare oferă clienților un spațiu atractiv și inovator pentru a cumpăra plante și materiale de grădină și pentru a consulta experți pentru consiliere. Eva Wuite, fondatoare și directoare a GardenLiving, care este pe jumătate neerlandeză și pe jumătate finlandeză, se inspiră din natura finlandeză și din tendințele din Țările de Jos. Când a izbucnit pandemia de COVID-19, totul a intrat în izolare și toate comenzile de articole de grădină s-au oprit imediat. Însă facturile trebuiau plătite, deoarece cumpăraseră deja stocurile pentru întregul sezon (aprilie-octombrie).

GardenLiving a reușit să obțină un împrumut garantat de UE prin intermediul Finnvera, susținut de FEI: „Am avut nevoie de acest împrumut suplimentar pentru a depăși această perioadă dificilă. Împrumutul ne-a ajutat să trecem peste această perioadă și, de asemenea, ne-a permis să ne extindem serviciile și să planificăm comerțul electronic pe măsură ce s-a intensificat al doilea val. Fluxul de numerar ne-a oferit mai mult timp pentru a reacționa.” Eva este încrezătoare că întreprinderea are un mare potențial în viitor. „Un singur lucru îl pot spune sigur: verdele te face să te simți bine”, conchide ea.

Informații suplimentare: [PAGINA PRINCIPALĂ | GardenLiving](#)

Caseta 3. O poveste de succes EEN – W•SENSE – Italia – rețele subacvatice fără cablu

În 2017, W•SENSE, o întreprindere de tip *spin-off* a Universității Sapienza din Roma, a dezvoltat o soluție pentru a garanta interoperabilitatea rețelelor subacvatice fără cablu. Datorită originalității acestei tehnologii de vârf și a cererii ridicate, W•SENSE a început să crească rapid. Întreprinderea a avut nevoie brusc de o creștere uriașă a capitalului circulant pentru a-și executa contractele. În pofida tehnologiei de vârf și a cererii ridicate, cinci bănci diferite au refuzat să îi acorde un împrumut.

W•SENSE a contactat sucursala locală a Rețelei întreprinderilor europene (EEN) din Unioncamere Lazio și a beneficiat de serviciile de consiliere în materie de extindere ale EEN. Printre altele, EEN a ajutat W•SENSE să elaboreze un plan de afaceri solid și să obțină un împrumut bancar de 500 000 EUR de la unul dintre intermediari pentru o schemă de garantare a împrumuturilor sprijinită de UE. W•SENSE a participat, de asemenea, la evenimente organizate de EEN pentru a-și consolida legăturile internaționale.

Sprijinul oferit de EEN a permis W•SENSE să își crească cifra de afaceri și a creat oportunități de angajare în Italia și în întreaga Europă. „Întreprinderea noastră și-a dublat dimensiunea, ajungând la 23 de persoane situate în trei țări europene”, a declarat Chiara Petrioli, directoare generală a W•SENSE. În prezent, întreprinderea are birouri în Italia, Norvegia și Regatul Unit și a câștigat contracte multianuale cu principalele părți interesate din domeniul acvaculturii, al apărării, al energiei și al mediului. „Avem o creștere rapidă, cu o rată de creștere anuală compusă preconizată de aproximativ 70 % în următorii 5 ani”, a declarat Petrioli. „Rețeaua ne sprijină în mod constant.”

Alte exemple de proiecte, în special clustere și proiecte în sectorul turismului care sprijină obiectivele de digitalizare și obiectivele de durabilitate, sunt menționate pe scurt în anexa 4 de mai jos.

Anexa 4 – Contribuția la obiectivele privind clima, durabilitatea, digitalizarea și egalitatea de gen

1. Clima

Contribuții la obiectivele de integrare a aspectelor legate de climă au fost raportate pentru multe acțiuni. Câteva exemple sunt prezentate mai jos:

EEN ajută IMM-urile să abordeze provocările legate de climă în diferite moduri. De exemplu, le sprijină să utilizeze inovarea pentru a deveni mai eficiente din punct de vedere energetic și din punctul de vedere al utilizării resurselor, prin reducerea deșeurilor și scăderea la minimum a consumului de energie, permițându-le astfel să aibă o amprentă mai mică de CO₂. Rețeaua dispune, totodată, de grupuri sectoriale și tematice axate pe construcții durabile, energie inteligentă, mediu și economia circulară. Peste 200 de consilieri de afaceri experți ai EEN sunt specializați în chestiuni legate de schimbările climatice, cum ar fi economia circulară, energia inteligentă, construcțiile durabile și tehnologiile verzi⁴⁵.

Mecanismul de capitaluri proprii pentru creștere din cadrul programului COSME a investit 6,7 milioane EUR într-un fond cu capital de risc axat pe tehnologiile curate.

https://www.eif.org/what_we_do/equity/single_eu_equity_instrument/cosme_efg/intermediaries.pdf.

Pentru întreaga perioadă de programare, COSME EFG a facilitat investiții de peste 62 de milioane EUR în IMM-uri care își desfășoară activitatea în sectorul energiei și al mediului. Investițiile în acest sector au continuat să crească după perioada de programare.

https://www.eif.org/what_we_do/equity/single_eu_equity_instrument/cosme_efg/cosme-efg-implementation-update.pdf.

Ediția din 2022 a **Eurobarometrului Flash privind întreprinderile mici și mijlocii (IMM-uri), utilizarea eficientă a resurselor și piețele verzi**, finanțată din bugetul pentru 2020, analizează performanța și acțiunile IMM-urilor pentru a deveni mai eficiente din punctul de vedere al utilizării resurselor, obstacolele cu care se confruntă și potențialul măsurilor de politică de accelerare a tranziției verzi a IMM-urilor. Eurobarometrul este utilizat pentru elaborarea politicilor pentru a sprijini IMM-urile în tranziția verde, în conformitate cu Strategia industrială actualizată a UE (inclusiv pentru parcursurile de tranziție). Raportul final a fost publicat în martie 2022: [IMM-uri, utilizarea eficientă a resurselor și piețele verzi – martie 2022 – sondaj Eurobarometru \(europa.eu\)](#).

În cadrul programului **Clusters Go International**, 6 dintre cele 12 proiecte abordează subiecte legate de schimbările climatice. Pentru trei dintre proiecte, se estimează că o sumă totală de 1,6 milioane EUR este cheltuită pentru obiectivele climatice (40 % din bugetul total pentru aceste proiecte):

- ESECA: proiect pentru IMM-urile europene din sectorul **energiei din surse regenerabile și al rețelelor inteligente**, pentru a le ajuta să dezvolte o strategie

⁴⁵ Prezentul raport de monitorizare se axează pe serviciile EEN cofinanțate prin intermediul programului COSME. EEN a furnizat, de asemenea, un set suplimentar de servicii, definit în mod specific, cu sprijinul programului Orizont 2020 (servicii de gestionare a conturilor-cheie pentru Instrumentul pentru IMM-uri și servicii de sprijinire a IMM-urilor pentru a-și consolida capacitățile de gestionare a inovării).

comună de internaționalizare cu obiective comune în ceea ce privește Africa Subsahariană;

- ICBUILD: proiect de stimulare a internaționalizării pentru **circularitate în mediul imobiliar**;
- EU Water4i SD: inițiativa europeană **Water-smart** pentru promovarea dezvoltării durabile la nivel internațional.

În plus, următoarele proiecte abordează, de asemenea, subiecte legate de schimbările climatice:

- REC-N-COMP: Tehnologiile europene de prelucrare a **materialelor compozite bazate pe materiale reciclate și a produselor scoase din uz** se internaționalizează;
- H2Global: proiect axat pe poziționarea Europei ca lider tehnologic și industrial la nivel mondial în **economia bazată pe hidrogen verde**;
- AEWEN: proiect de creare a unei rețele de **apă și energie Africa-UE**.

Informații suplimentare cu privire la toate aceste proiecte sunt disponibile pe platforma europeană de colaborare a clusterelor⁴⁶.

Platforma digitală pentru Rețeaua achizitorilor publici, sprijinită de bugetul pe 2020, a devenit operațională în aprilie 2023. Acest lucru sprijină colaborarea a 10 grupuri de „mari achizitori” pentru a acumula informații comune privind nevoile specifice în materie de achiziții publice (inclusiv panouri solare). Se estimează că 40 % (400 000 EUR) din bugetul proiectului (1 000 000 EUR) este dedicat acțiunilor climatice.

Studiul privind întreprinderile cu capitalizare medie a acoperit, de asemenea, durabilitatea mediului, inclusiv acțiunile întreprinse de întreprinderile cu capitalizare medie pentru a le spori durabilitatea mediului (reducerea consumului de energie, reciclarea etc.) și principalele provocări cu care se confruntă în acest domeniu.

2. Contribuția la obiectivele de dezvoltare durabilă

Multe proiecte COSME contribuie la realizarea mai multor obiective de dezvoltare durabilă. De exemplu:

Instrumentul „**Inițiative pentru un mediu construit**” a fost elaborat pentru a sprijini tranziția către durabilitate în sectorul construcțiilor și un mediu construit favorabil incluziunii. Acesta este utilizat pentru a evalua și monitoriza reformele naționale și programele de investiții publice legate de construcții desfășurate de țările UE-27 în cadrul planurilor lor naționale de redresare și reziliență. Acest proiect contribuie la ODD 1 (locuințe la prețuri accesibile), ODD 3 (mediu construit de calitate), ODD 5 (dezvoltarea competențelor), ODD 7 (legătura cu valul de renovări și cu alte inițiative), ODD 8 și 9 (competitivitate, inovare, productivitate și durabilitatea industriei construcțiilor din UE), ODD 11 și 15 (mediul construit), ODD 13 (eficiența energetică) și ODD 16 (reforme instituționale).

Tabloul de bord european privind competitivitatea industriei neutre din punct de vedere climatic (CIndECS) descris în secțiunea de mai jos privind ODD 13 contribuie, de asemenea, la ODD 7 (energie curată și la prețuri accesibile) prin evaluarea soluțiilor în materie de energie curată și la ODD 9 (industrie, inovare și infrastructură), punând accentul

⁴⁶ <https://profile.clustercollaboration.eu>

pe îmbunătățirea rezilienței infrastructurii, pe evaluarea soluțiilor emergente neutre din punct de vedere climatic pentru diferite ecosisteme industriale și pe soluții emergente și inovatoare.

ODD 8 (munca decentă și creșterea economică durabilă)

Printre măsurile relevante se numără serviciile **Rețelei întreprinderilor europene** pentru a ajuta IMM-urile să realizeze o creștere durabilă, diferitele acțiuni de sprijinire a **clusterelor** și **misiunile europene în domeniul economiei sociale** (un domeniu de interes al acestor misiuni a fost reprezentat de măsurile locale sau regionale de combatere a șomajului).

ODD 9 (industrie durabilă și favorabilă incluziunii, inovare și infrastructură rezilientă)

Rețeaua întreprinderilor europene a sprijinit IMM-urile în tranziția lor către modele de afaceri circulare și în utilizarea unor tehnologii mai verzi și eficiente din punct de vedere energetic. Rețeaua a înregistrat progrese importante în direcția instituirii unor servicii de durabilitate de sine stătătoare în pregătirea noii rețele începând cu 2022⁴⁷.

ODD 9 a fost, de asemenea, sprijinit prin diverse măsuri pentru clustere. De exemplu, proiectul **EVOLUTE** din cadrul **programului european „Cluster Excellence”** ajută clusterelor din industria autovehiculelor și a utilajelor terestre să își îmbunătățească performanța prin consolidarea competențelor și prin aprofundarea know-how-ului în șase clustere din Europa. Acest proiect sprijină, de asemenea, punerea în aplicare a schemei ClusterXChange pentru a facilita cooperarea internațională, sectorială și transsectorială între clustere, IMM-uri și organizații mari. Acest lucru ajută întreprinderile și angajații să se pregătească pentru provocările viitoare și **stimulează inovarea pentru produse și servicii de talie mondială**.

Proiectele privind **alianțele strategice pentru adoptarea tehnologiilor avansate de către IMM-uri în vederea redresării economice** s-au axat, de asemenea, pe sprijinirea IMM-urilor în punerea în aplicare a inovării tehnologice. **Proiectul „ReStartSMEs”**, sprijinit în cadrul acestei cereri de propuneri, a ajutat IMM-urile producătoare să se adapteze la lanțurile valorice și la noua cerere cauzată de pandemia de COVID-19.

ODD 12 (modele de consum și de producție durabile)

Proiectul WORTH de stimulare a competitivității și a inovării IMM-urilor în industriile stilului de viață contribuie la ODD 12. A doua cerere de propuneri pentru parteneriate pentru IMM-uri s-a axat pe tranziția verde și pe cea digitală, inclusiv: economia circulară, utilizarea eficientă a energiei și a resurselor, tranziția către o producție și un consum mai durabile; inovarea socială și incluziunea socială și reducerea amprente de carbon. De exemplu, conceptul de capsulă Framiore urmărește să crească valoarea pe întreaga durată de viață a îmbrăcăminte pentru femei, oferind articole de îmbrăcăminte de înaltă calitate care nu se

⁴⁷ Acest lucru a condus la crearea unor consilieri EEN în materie de durabilitate începând din 2022. De la începutul anului 2022, evaluarea clienților IMM-urilor de către EEN (punctul de plecare pentru definirea serviciilor EEN de care are nevoie un IMM) vizează întregul set de aspecte de mediu, sociale și economice. Durabilitatea este integrată în toate serviciile EEN, inclusiv în inovare și accesul la finanțare. Aceste noi servicii ale EEN vizează diferite domenii, cum ar fi gestionarea deșeurilor și a apei, utilizarea energiei curate, monitorizarea și raportarea privind drepturile omului, drepturile lucrătorilor, securitatea și sănătatea.

demodează, împreună cu caracteristici de personalizare și de adaptare a articolelor de îmbrăcăminte, precum și un program de reparații și acceptare a articolelor uzate⁴⁸.

Unele dintre **proiectele din domeniul turismului** în curs sprijină, de asemenea, obiectivele în materie de durabilitate și climă, inclusiv, de exemplu, proiectul **TourINN-act**⁴⁹.

Proiectele de internaționalizare ale clusterelor acoperă, de asemenea, modele de consum și de producție durabile în diferite sectoare, inclusiv consumul de energie și de apă, soluțiile inteligente pentru utilizarea apei, energia din surse regenerabile și rețelele inteligente.

ODD 13 (acțiune climatică)

O măsură relevantă este elaborarea unui **tablou de bord european privind competitivitatea industriei neutre din punct de vedere climatic (CIndECS)** pentru a evalua poziția competitivă a UE în ceea ce privește 28 de soluții neutre din punct de vedere climatic. Această activitate identifică punctele forte și punctele slabe ale fiecărei soluții în raport cu 10 criterii specifice. Rezultatele vor oferi sprijin factorilor de decizie, atât la nivel național, cât și la nivelul UE, pentru a dezvolta acțiuni de sprijin mai bine orientate. Finanțarea totală din partea UE pentru această acțiune (**430 000 EUR**) este dedicată în întregime obiectivelor climatice. Rezultatele proiectului au contribuit deja și sunt menționate în următoarele documente de politică:

- Regulamentul privind industria care contribuie la obiectivul zero emisii nete [COM(2023) 161, SWD(2023) 68 final] *Evaluarea nevoilor de investiții și disponibilitățile de finanțare pentru consolidarea capacității de producție de tehnologii care contribuie la obiectivul zero emisii nete în UE*, p. 55, 74, 76, 103;
- Regulamentul privind industria care contribuie la obiectivul zero emisii nete [COM(2023) 161, SWD(2023) 68, p. 10];
- Edițiile din 2021 și 2022 ale Raportului intermediar privind Progresele înregistrate în materie de competitivitate a tehnologiilor energetice curate [COM(2021) 952 final] – și documentele justificative – și [COM(2022) 643 final]
- **CIndECS** a contribuit, de asemenea, la numeroase rapoarte ale Observatorului tehnologiilor energetice curate (https://setis.ec.europa.eu/publications/clean-energy-technology-observatory-ceto/ceto-reports-2022_en). Raportul final trebuie prezentat în septembrie 2023.

EEN, WORTH și inițiativele pentru un mediu construit contribuie, de asemenea, la ODD 13 (a se vedea, de asemenea, rubrica privind acțiunea climatică de mai sus).

Dimensiunea socială a ODD

Unele acțiuni și proiecte COSME includ o **dimensiune socială** (măsuri privind economia socială și măsuri pentru antreprenoare și alte grupuri specifice de antreprenori). Alte proiecte și acțiuni COSME au o dimensiune socială integrată în obiectivele lor mai ample de durabilitate și competitivitate (de exemplu, unele dintre proiectele din domeniul turismului și proiectul WORTH menționat mai sus). Prima cerere de propuneri pentru parteneriate pentru

⁴⁸ https://worth-partnership.ec.europa.eu/projects/framiore-capsule-collection_en.

⁴⁹ <https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/opportunities/projects-details/31059643/101038173/COSME>.

IMM-uri în cadrul **WORTH** a fost aliniată la noul Bauhaus european. Acesta a contribuit la realizarea obiectivelor de dezvoltare durabilă prin creșterea gradului de conștientizare și/sau dezvoltarea de soluții care să contribuie la crearea unor medii de viață mai frumoase, mai durabile și mai favorabile incluziunii. Mai multe proiecte privind clusterelor se axează pe obiective sociale; printre acestea se numără proiectul **EXCELIVING din cadrul programului „Clusters Excellence”, care se axează pe un mediu de viață inteligent, sănătos, favorabil persoanelor în vârstă și durabil**. Proiectul ajută clusterelor active în aceste domenii să își revizuiască strategia și să dezvolte noi servicii și furnizează studii, vizite, seminare online și activități de stabilire de contacte axate pe aceste domenii.

3. Contribuția la obiectivele digitale

Mai multe acțiuni sprijină digitalizarea împreună cu alte obiective. Printre acestea se numără acțiunile privind clusterelor și cererile de propuneri privind digitalizarea, inovarea și noile tehnologii în turism prin cooperare transnațională și consolidarea capacităților.

În cadrul acestor cereri de propuneri, au existat câteva proiecte individuale dedicate în mod specific digitalizării. De exemplu, **proiectul UE privind turismul DigiTOUR** sprijină IMM-urile europene din domeniul turismului care au rămas în urmă în ceea ce privește tranziția digitală și consolidează cooperarea în ecosistemul turistic pentru a dezvolta soluții, produse, servicii și competențe noi, inovatoare și inteligente, precum și noi modele de afaceri în domeniul turismului prin utilizarea **inteligenței artificiale, a internetului obiectelor, a realității virtuale, a realității augmentate și a volumelor mari de date**. Valoarea maximă a grantului pentru acest proiect este de 999 963 EUR. Proiectul implică nouă organizații partenere din cinci țări (Croația, Germania, Italia, Serbia și Slovenia).

Un alt exemplu este proiectul din domeniul turismului **EURO_EMOTUR**. Proiectul acordă o atenție deosebită tehnicilor de neuromarketing pentru a stimula reputația digitală a IMM-urilor și pentru a spori performanța și indicatorii-cheie de performanță ai acestora, atât pe termen scurt, cât și pe termen lung. Proiectul în curs, care are o valoare maximă a grantului UE de 563 236 EUR, are șase parteneri în cinci țări (Belgia, Finlanda, Italia, Spania și Regatul Unit).

În cadrul inițiativei privind **rețeaua achizitorilor publici** (contract de servicii), unul dintre cele 10 grupuri de „mari achizitori” sprijinite de **platforma digitală se ocupă de inteligența artificială**. Această platformă îi ajută pe achizitorii publici să colecteze informații comune cu privire la nevoile specifice în materie de achiziții publice în acest domeniu și să lucreze la declarații comune privind cererea.

Proiectul EPIX din cadrul „Clusters Excellence” urmărește să stimuleze excelența clusterelor care se ocupă de orașele inteligente. Un alt proiect din cadrul „Clusters Excellence”, **MEDIC NEST**, depune eforturi pentru a crea un metacluster european în domeniul medicinei de precizie. Proiectul include un program ClustersExchange pentru a stimula îmbogățirea și stimularea reciprocă și schimburile de experiență legate de tehnologiile digitale. Există, de asemenea, proiecte privind clusterelor care se axează pe digitalizare în sectoare precum cel

agroalimentar (proiectul AgriFoodX5.0), al modei (proiectul CLOTH) și al autovehiculelor și utilajelor terestre (proiectul EVOLUTE)⁵⁰.

4. Contribuția la obiectivele de integrare a perspectivei de gen

Deși temeiul juridic al COSME nu prevede niciun obiectiv/nicio țintă specific(ă) de gen, această dimensiune este luată în considerare în toate acțiunile.

Pentru EFG și LGF, dimensiunea de gen este urmărită în analizele bianuale efectuate de Fondul European de Investiții. Cea mai recentă analiză din 2020 demonstrează că, începând din 2019:

- în aproape două din 10 IMM-uri care primesc sprijin sub formă de capitaluri proprii prin intermediul COSME EFG, cel puțin o funcție executivă este deținută de o femeie;
- în aproape 4 din 10 IMM-uri care au primit sprijin financiar sub formă de datorii prin intermediul COSME LGF, funcția de director general, de manager general sau de director de întreprindere este deținută de o femeie.

A existat o acțiune COSME dedicată în totalitate consolidării competențelor digitale și antreprenoriale în rândul fetelor și femeilor (ESTEAM). Informații suplimentare sunt prezentate la punctul 2.4 de mai sus.

57 % dintre coordonatorii EEN sunt femei, iar 43 % sunt bărbați. Totodată, EEN dispune de un grup dedicat care sprijină antreprenoarele și oferă servicii de parteneriat și consiliere special adaptate nevoilor acestora.

De asemenea, programul COSME a creat oportunități pentru întreprinderile din sectoare precum moda și economia socială, despre care se știe că atrag un procent ridicat de antreprenoare.

⁵⁰ Mai mult informații cu privire la aceste proiecte sunt disponibile la adresa: <https://clustercollaboration.eu/>